

УДК: 821.222.1 : 821.411.21

МАРІЯ ВЕЛИЧКО

(Київ)

АРАБО-ПЕРСЬКИЙ СЕРЕДНЬОВІЧНИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ СИНТЕЗ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА СТАНОВЛЕННЯ ЛІТЕРАТУР БЛИЗЬКОГО І СЕРЕДНЬОГО СХОДУ

Ключові слова: середньовіччя, літературний синтез, білінгвізм, літературні зв'язки, іраністика.

Складний історичний розвиток перських територій у VII столітті зумовив значні зрушення в культурному середовищі. Зокрема, помітною сторінкою в літературі народів іранського походження залишився вплив арабської культури, про що зауважують дослідники Є.Е. Бертельс [3], І.С. Брагінський [4], М.Й. Конрад [7], Р.М. Мусульманкулов [9], І.М. Фільштинський [12], В.А. Еберман [15].

Досвід світової літератури засвідчує, що на різних історичних етапах національні літератури в тій чи тій мірі постійно взаємодіють одна з одною, перебувають у нерозривному контакті, взаємовпливі, який приносить у них нові свіжі тенденції. Такі літературні тенденції висвітлені у наукових розвідках В.М. Жирмунського [6], М.П. Алексеева [2], Д.В. Фролова [13] та інших. Мав рацію В.М. Жирмунський, коли писав, що «жодна визначна національна література не розвивалася поза живою і творчою взаємодією з літературами інших народів, і той, хто стверджує, що вона виросла винятково на місцевому національному ґрунті, прирікає її цим на провінційну вузькість і «самообслуговування»» [6, с. 212].

Проблема сутності літературного синтезу та його вплив на розвиток національних літератур, вихід взаємодії культур за локалізовані історично-соціальні межі потребує подальшого дослідження на основі узагальнення наукових здобутків із застосуванням біографічного, описового методів та системного аналізу.

Яскравим прикладом цієї взаємодії у світовій літературі є тісні історико-культурні взаємовідносини арабів і народів іранського походження (таджиків, іранців, афганців), арабо-перські літературні зв'язки, і особливо, вплив стародавньої середньовічної арабської поезії на творчість середньовічних ірано-таджицьких поетів, багато з яких були двомовними, тобто створювали свої поетичні дітища не лише рідною, але й арабською мовою. «Орієнтація того чи того народу на культуру іншомовну, – писав академік Н.І. Конрад, – використання окремими його письменниками чужої мови викликані, як відомо, багатьма причинами, не останню роль серед яких відіграє наявність глибоких зв'язків цього народу з народом, носієм цієї мови» [7, с. 148]. У багатьох наукових роботах з персько-таджицької літератури, написаних як вітчизняними, так і зарубіжними авторами, зазначається, що білінгвізм є однією з характерних особливостей поезії XI-XII ст. Іранське літературознавство і європейська іраністика розглядають переважно творчу спадщину поетів, створену рідною мовою, й обходять увагою їхні арабомовні поетичні твори, які, хоч і в невеликій кількості, але все ж збереглися до наших часів. Проте питанням двомовності довгий час нехтували, вважаючи, що досягнути досконалості літературної форми автор може так званою рідною мовою, а явище багатомовності в літературі є другорядним, випадковим і не заслуговує на естетичну оцінку, забуваючи при цьому,

що існували цілі епохи, коли творити рідною мовою було взагалі не прийнято. Уперше в українському сходознавстві здійснено спробу аналізу арабо-перського середньовічного літературного синтезу та його впливу на становлення літератури Ірану та країн Близького й Середнього Сходу. Народи Ірану й Середньої Азії до VII століття, до завоювання їх арабами мали багату літературу, джерела якої сягають першого тисячоліття до н.е., до священної книги зороастрійської релігії «Авеста» [1, с. 6].

Завоювання арабами в VII столітті Ірану, а пізніше Середньої Азії нанесло сильний удар по стародавній перській культурі. Вогнем і мечем насаджувалася нова релігія завойовників, іслам, й арабська мова. Для перської літератури настали «століття мовчання».

Середина VIII століття – це переломний момент у політичному й культурному житті народів Арабського халіфату. При Омеядах арабська імперія досягла своїх максимальних розмірів. Династія Аббасидів, яка прийшла їм на зміну, зберегла кордони майже незмінними. Слід зазначити, що перехід влади в руки Аббасидів не був звичайним династійним переворотом, він означав посилення впливу наверхненої до ісламу аристократії, у першу чергу іранської, яка відтіснила арабську племінну знать на другий план. Мавля (так називали вільновідпущених із числа обернених у іслам колишніх іновірців) починають відігравати все більшу роль у культурному житті халіфату [3, с. 28]. До цього часу вони досить добре оволоділи арабською мовою, щоб брати участь у вирішенні питань державної політики в галузі науки і мистецтва.

Епоха Аббасидів ознаменована розквітом арабо-мусульманської культури. У другій половині VIII ст. – на початку IX ст. представники ісламізованих неарабських народів халіфату створили власний літературний стиль, який походив не від стародавніх звичаїв кочових племен, а від традиції багатих міст Сходу. Гедоністична поезія з культом вина і кохання, хоч і була арабомовною, але далеко відійшла від бедуїнської естетики, звернувшись до спадщини витонченої культури сасанідської епохи.

В арабо-мусульманську культуру привнесено місцеві національні колорити (сирійські, перські), у результаті чого складається багата синкретична культура – основа розквіту арабської літератури. У перші 100-150 років правління Аббасидів завершилась кодифікація мусульманської духовної традиції, склалися основи юриспруденції, бурхливо розвивалися філософсько-богословські школи, історичні й природничі науки. Релігійна політика перших представників династії Аббасидів не особливо відрізнялася від омеядської. Немусульмани (зімїї) продовжували займати престижні посади, грали провідну роль у торгівлі й фінансах, медицині, державному управлінні. Письменники і поети зуміли засвоїти нову для них арабську традицію, сприйняли найбільш цінні елементи арабської поетичної, ісламської й доісламської, культури [15, с. 7]. Однак ці письменники майстерно додали і приховали багато самотутніх рис стародавньої перської поетики. Народи халіфату, які не зазнали повної арабізації, використовували арабську мову в своїх наукових і літературних працях аналогічно з тим, як користувалися латиною вчені середньовічної Європи [3, с. 17]. Саме в цей період наука і література арабів набувають світового значення і чинять неабиякий вплив на розвиток світової культури.

Процес становлення й розвитку арабської культури був тісно пов'язаний з боротьбою філософського кола мутазилітів-раціоналістів з теологами-ортодоксами.

Загалом це була романтизація старовини, яка наповнювала почуттям культурної переваги над завойовниками. Творчість прозаїків і поетів була пов'язана з ідеологією перського руху «шуубії», головною вимогою якого було визнання арабами рівності й навіть переваги мусульман-«іногородців» [15, с. 39].

Літературознавці І. Крачковський, І. Фільштинський, Є. Бертельс поділяють літературний процес VIII-XII ст. на три періоди. Перший етап розвитку дістав назву «оновлення». Поети цього часу (середина VIII століття – кінець першої чверті IX століття) частково відступали від сліпого наслідування застарілих зразків бедуїнської поезії і наповнювали свої твори живим, сучасним змістом. Тематика, образи, застигли форми староарабських касид були чужими й незрозумілими жителям великих міст. Таким чином, підґрунтям «оновлення» була політична та ідейна боротьба, яку в халіфаті вели між собою стара бедуїнська аристократія та освічена еліта підкорених народів.

Початок нового літературного напрямку поклали поети Башшар ібн Бурд, Абу Нувас, аль-Аттабі, Муслім ібн аль Валід, Абу-ль Атахія, причому провідну роль відігравали митці іранського походження. У їхніх творах уперше зазвучали антиарабські й бунтівні, з точки зору догматичного ісламу, мотиви [3, с. 19].

В історії становлення нового напрямку арабської літератури вагоме місце посідає Башшар ібн Бурд (714-784). Перс за походженням, поет з'явився на світ у Басрі, був сліпим від народження, багато мандрував, аж поки не став придворним панегіристом багдадських халіфів. Арабська історія змальовує Башшара людиною різноманітних вад, егоїстом і розпусником, малодушним, лицемірним і корисливим [8, с. 501]. Проте до цієї оцінки варто ставитися обережно, оскільки вона відображає невдоволення придворних кіл халіфату антиарабським духом поезії Башшара.

Необхідно відзначити, що поет, на догоду придворним смакам, дотримувався традиційного канону: використовував улюблений віршований розмір доісламських поетів – *таріль*, створював композицію за традиційною схемою. Новаторство виявлялося у сатирі, любовній ліриці, елегіях. Ібн Бурда можна вважати сміливим експериментатором: він дотримується нової, тісно пов'язаної з життям тематики, використовує нові поетичні прийоми. Як відзначив дослідник арабської поезії І. Фільштинський, Башшар виражав політичні погляди підкорених народів у досить їдких і навіть грубих висловлюваннях. Він висміював нащадків завойовників, які так пишалися своїм бедуїнським походженням [12, с. 67]. Сатира Башшара ібн Бурда була спрямована проти арабів-завойовників і супроводжувалася прославлянням перської народної традиції. Щодо тематики поетичних творів, то в його дивані можна знайти жартівливі вірші, рядки, що змальовують побутові сцени, опис палаців, парків. Деякі вірші мають сатиричний характер: «Відповів я: – Люди – звірі двох сортів, я поділяю двоногих на свиней і псів» [8]. Любовна лірика музикальна і витончена, інколи не зовсім пристойна, що, напевне, відповідало смакам придворного середовища.

Загалом це була романтизація старовини, яка наповнювала почуттям культурної переваги над завойовниками.

Досить показовим є те, що аль-Джарір, виходець із бідного бедуїнського племені, виступав за рівність між арабами й ісламізованими народами і стверджував, що вони не поступаються завойовникам у благочесті.

Серед літературознавців, які вивчали вплив арабської поезії на становлення поезії завойованих арабами країн, існує єдина думка щодо творчості поета Абу Нуваса. Є. Бертельс підкреслює, що поет був сином персіянки, писав анакреонтічні вірші, якими й прославився. Крім того, значне місце в його творчому

доробку займала еротика, часом досить відверта. Дослідник А. Кремер пише, що в елегіях Абу Нуваса присутнє глибоке почуття, але, в той же час, відчувається певна штучність мови і східна гіперболічність [14, с. 103]. І. Фільштинський стверджує, що Абу Нувас продовжував лінію доісламських поетів (аль-Ашші, аль-Ахталя), створивши незрівнянні зразки застільної поезії, повної яскравими описами дружньої гульні, вина і винограду. Абу Нувас відображав у своїх творах розчарування в аскетичних мусульманських ідеалах, і тому деякі рядки віршів звучать як богохульство [12, с. 81].

Ліричний герой поетичних творів – гедоніст, біля якого гуртуються інші персонажі, яких поет описує сатирично: «Аллах, коли тебе ліпив, не солодив і не солив, я розгадати тебе намагався, але хто ти, так і не дізнався» [14, с. 77].

Через деякий час Абу Нувас пише твори благочестиво-повчального характеру, у яких звучить каяття з приводу безпутного життя і пошук шляхів для примирення з релігією. У цих віршах інший ліричний герой – грішник, що розкаюється, який роздумує і закликає до помірності й смиренності. Поет пише: «Засяду за Коран, і бачити будеш ти, як я сиджу за ним від ранку і до темряви» [9, с. 156].

За даними наукових розвідок І. Фільштинського, Абу Нувас вважається творцем самостійного жанру – мисливських касид, оскільки до нього опис полювання в касидах був лише однією зі складових частин. Поет уїдливо висміює панегіристів, котрі наслідували стародавні арабські касиди, які захоплювалися кочовим життям у пустелі й оспівували бедуїнські ідеали. Він відкрито заявляв про любов до розкошів у великому сучасному йому місті й дозволяв собі образливі висловлювання на адресу бедуїнів [12, с. 87]. І. Фільштинський пояснює неприйняття Абу Нувасом поетичних традицій бедуїнської поезії тим, що поет симпатизував «мавля», в першу чергу іранцям, які боролися за свою культуру й політичну емансипацію [12, с. 89].

Особливий інтерес викликає творчість Абу-ль-Атахія, яку Абу Нувас визнавав вищою за свою. Його твори не пов'язані зі староарабською традицією. Абу-ль-Атахія визнають одним з основних творців жанру «зугдіят» (від зугд – аскетизм, утримання). Поет пише: «Стриманим будь – і від біди покірливість врятує» [8, с. 514]. Є. Бертельс порівнює твори обох поетів: якщо Абу Нувас – це сама безтурботність, самовпевненість, жадібність до різного роду втіх, то Абу-ль-Атахія цих почуттів уже не знає. Від старої бедуїнської поезії він зберіг тільки такі її риси, як самоповага, гордість, почуття честі, що були втрачені поетами-панегіристами [3, с. 192].

Творчість Абу-ль-Атахія літературознавець І. Фільштинський поділив на два періоди. У першому поет виступає як лірик, котрий описує свої любовні переживання: «Кохана в цвітінні своєї краси, язичницьких статуй прекрасніша ти». Поступово любовна лірика змінюється на філософські роздуми. Головне місце у творчості поета займає *зугдіят*, що часто нагадує релігійні проповіді або філософські роздуми про сенс життя й тимчасовість існування. Поет стверджує, що «від життя до смерті – всього лиш один крок, будь-хто з живих перетвориться на пісок» [12, с. 69].

Початок аббасидської епохи відзначився не лише зміною характеру поезії, але й виникненням нових прозових жанрів. Родоначальником нових арабських прозових творів вважається Абдаллах ібн аль-Мукаффа (724-759). Ібн аль-Мукаффа народився в Ірані, у перській зороастрійській сім'ї. Він отримав традиційне виховання й знання в галузі перської культури. В історію арабської і світової літератури Ібн аль-Мукаффа ввійшов перекладом збірки повчальних

індійських оповідань про тварин – «Панчатантри», які в арабській і перській мовах отримали назву «Каліла і Дімна». Автор переробив деякі оповідання, увів багато нового матеріалу. Свої політичні погляди він виказував обережно: «Правитель повинен бути справедливим і милосердним, тримати слово і не давати волю гніву» [12, с. 77].

Є. Бертельс називає поетів, які писали вірші двома мовами, наприклад Абу-ль-Фатх Бусті, Абу Шукура Бахлі, «Афарик-нама» [3, с. 155]. У період послаблення халіфату в поетів неарабського походження зріс інтерес до рідної старовини. Цього часу стосуються спроби зібрати й записати зразки усної народної творчості. Так, Абу-ль-Фазл ас-Сукарі з Мерва у своїх віршах дав точний переклад старих приказок, причому вибрав для цього віршовану форму з парними римами – муздавадж, яка не використовувалася в арабській поезії [3, с. 226].

У деяких джерелах поетичної критики арабської поезії зазначалося, що в написанні придворних творів поети прославляли не божество, а людину – успішного монарха і його оточення, або звичайну особу та її індивідуальні якості (у ліричній поезії), що було не притаманне іранській літературі. В історії становлення поезії мовою фарсі велике значення відіграв поет Рудакі (бл. 860-941) – основоположник класичної іранської поезії. Під його впливом творила ціла плеяда поетів, які писали фарсі й частково арабською мовою [4, с. 215]. Доля Рудакі ніби символізує шлях виникнення і становлення іраномовної поезії та боротьбу в ній двох тенденцій: народної й аристократичної [4, с. 179].

Деякі вчені до недавнього часу перебільшували арабський вплив і вважали, що майже вся рання поезія мовою дарі – тільки копія арабської поезії. Безперечним фактом літературознавці (Бертельс, Еберман) вважають проникнення в іранську поезію *арузу* – арабської квантитативної метрики, оскільки твори, які збереглися до арабського завоювання іранської території, були всі, без винятку, побудовані за силабічним принципом. Мова дарі мала фонетику, яка чітко розділяла довгі й короткі голосні, перехід від силабіки до квантитативного метру був легким.

Стародавня усна ліро-епічна поезія пов'язана з обрядово-магічною практикою бедуїнських племен, у яких поет посідав центральне місце: йому приписувалась здатність творити магічні заклинання, знаходити в пустелі джерела води; поет був «історіографом племені, захисником його честі в міжплеменних зібраннях, хранителем законів і обрядів». Кожен воїн, який уступав у поєдинок з ворогом, виголошував «богатирське звеличення» – вірш, у якому хвалив свою хоробрість та інші бедуїнські чесноти, порочив ворога, а його супротивник відповідав йому тим же, часто зберігаючи той же поетичний розмір і риму.

Ці звеличення, а також оплакування – скорботні пісні, в яких родичі, головно жінки, оплакували загиблого воїна, перелічуючи його перемоги і закликаючи до помсти, були, напевне, найдавнішими поетичними жанрами.

До нас дійшли зразки прадавньої арабської поезії, створені з кінця V до середини VII століття й записані середньовічними філологами Куфи й Басри в другій половині VIII ст. Тоді ж склалася основна композиційна форма арабської поезії, знаменита касида – невелика поема з 80-120 віршованих бейтів. Створення касиди приписується прославленому доісламському поету VI ст. Імру-ль-Кайсу. Касида складається з кількох поетичних шматків різножанрової форми, які не зв'язані ні за сюжетом, ні за стилістикою, але в свідомості бедуїнського слухача створюють чітку картину навколишньої дійсності.

Кожна касида розпочинається ліричним вступом: поет іде аравійською пустелею повз те місце, де колись було становище і де він зустрівся зі своєю

коханою, але зараз видно лише певні сліди, які залишилися з того часу. Він пропонує зупинитися й починає описувати свою далеку кохану.

Перед уявою поета один за одним проходять улюблені «сюжети»: його вірний супутник – прекрасний кінь чи верблюдця; пустеля з бідною рослинністю і хижими звірами, усипане зірками небо, гроза з проливним дощем, коли потоки води змітають усе на своєму шляху.

Деколи поет перериває ці описи, щоб пожалітися на денну спеку, під час якої повітря таке гаряче, що здається, ніби розпечені голки танцюють над землею (у поета Імру-ль-Кейса), на нічний холод, коли, щоб зігрітися, бедуїнський воїн мусить спалити свій лук і стріли (поет Тарафа).

Після ліричного початку або в кінці касиди поет розвиває основну тему: вихваляє себе і своє плем'я до небес; осміює ворогів, описує перемоги, під час яких відзначився він сам або інші члени його племені.

Ліричний герой касиди – це образ ідеального бедуїнського воїна, який безмежно відданий племені, ненавидить ворогів, близький до природи, дотримується напіврозбійницької і напівгероїчної етики. Природа для героя касиди – це предмет ліричних описів і джерело образів. Життя тварин пустелі, їхні поведки добре йому відомі і дуже нагадують людські риси. З тваринами він спілкується на рівних, часто приписує їм свої думки й почуття, з гордістю описує і перемоги над ними: поет сміливіший за лева чи тигра; швидкістю переверщує довгоногого страуса, витривалістю – голодного дикого осла чи вовка.

Бедуїнський поет намагається з максимальною точністю описати певні події, явища природи чи конкретний предмет. Світ здається йому незмінним, тому картинка світу завжди статична. Ці картинки навколишньої дійсності будуються за допомогою різних поетичних фігур, якими поет, строго дотримуючись традиційної канви, «розшивав свою касиду», і складають усю красу доісламських поем.

У стародавній поезії існувала й інша віршована форма – *кит'а* – коротший вірш, із 8-12 строф з єдиним змістом, наприклад, заплочки, а також «самовихваляння й опорочування» під час поетичних баталій.

До VI-VII століття давня традиція виробила в арабів багату просодію, ритми якої були найрізноманітніші завдяки використанню різних поетичних метрів. Стародавній арабський вірш будувався за певною схемою: із комбінації відкритих і закритих складів утворювалися стопи, поєднання двох чи трьох стоп утворювало піввірш, а два піввірші з обов'язковою цезурою посередині давали вірш (бейт). З часом касида розпалася на певні частини, основними з яких були панегірик, газель та вірші про природу – пейзажна лірика (васф).

Згідно з даними фахівців у галузі арабської і перської літератур (Є. Бертельса, В. Ебермана, І. Крачковського) касида як жанр поезії прийшла від арабів у підкорені країни, але оди складалися і при дворах сасанідських правителів. Про те, як вони будувалися, нам не відомо. Дослідники стверджують, що картини весни й осені в насібах пов'язані зі стародавніми святами науруд і міхгран і є відголосками старої доісламської іранської поезії [8, с. 539].

Теоретики літератури дослідили, що *рубайі* – це форма поезії, яка створена іранськими народами без стороннього впливу і є швидше музичним, аніж поетичним явищем [3, с. 84].

Є. Бертельс висловлює думку багатьох літературних критиків щодо газелі. Стародавня газель у Середній Азії – це лише любовний насіб, який відірвався від касиди. Дрібні ліричні форми отримали свій подальший розвиток в араб-

ській поезії ще в останні роки правління омеядів, але цей розвиток певною мірою залежав від зворотного іранського впливу на арабів. Літературознавець вважає, що інтимні, задушевні інтонації ранньої суфійської поезії походять не від схоластичних трактатів суфіїв, а від народної любовної пісні, і що лише у формі народної лірики до нас дійшли деякі зразки стародавньої поезії [15, с. 213].

Отже, касида й відповідні її частини є винаходом арабських поетів. Васф зустрічався в перській поезії раніше, до завоювання арабами Ірану, тому можна вважати, що цей жанр лише здобув свій подальший, самостійний розвиток. В арабській літературі він був складовою частиною касиди. Суто перським жанром є рубаї, які походять від усної народної творчості. Аналізуючи літературні джерела, зазначимо, що починаючи з X століття в перській літературі намічаються дві течії: придворна поезія, яка наслідувала традиційні арабські форми, і поезія, яка намагалася продовжити і розвинути старі народні традиції [3].

Отже, явище літературного синтезу та його вплив на розвиток національних літератур необхідно досліджувати в багатоаспектному розрізі. Арабська поезія мала значний вплив на розвиток поезії Ірану й Середнього Сходу, літературу Османської доби, середньовічні літератури Кавказу (Грузії, Вірменії), але, впливаючи на розвиток літератури завойованих країн, сама розвивалася під впливом їхніх культурних здобутків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Абдуллаев И.* Поэзия на арабском языке в Средней Азии и Хорасане X – начала XI века / И. Абдуллаев. – Ташкент, 1984.
2. *Алексеев М. П.* Многоязычие и литературный процесс / М. П. Алексеев // Многоязычие и литературное творчество. – Л., 1981. – С. 7–17.
3. *Бертельс Е. Э.* Избранные труды. История персидско-таджикской литературы / Е. Э. Бертельс. – М.: Наука, 1960. – 555 с.
4. *Брагинский И. С.* Из истории таджикской и персидской литератур / И. С. Брагинский. – М.: Наука, 1972. – 523 с.
5. *Ворожейкина З. Н.* Исфahanская школа поэтов и литературная жизнь Ирана в предмонгольское время (XII – начало XIII в.) / З. Н. Ворожейкина. – М.: Наука, 1984. – 320 с.
6. *Жирмунский В. М.* Сравнительное литературоведение. Восток и Запад / В. М. Жирмунский. – Л.: Наука, 1979. – 493 с.
7. *Конрад Н. И.* Литература народов Востока и вопросы общего литературоведения / Н. И. Конрад. – М.: Наука, 1960. – 420 с.
8. *Крачковский И. Ю.* Абу Нувас о сасанидской чаше с изображениями / И. Ю. Крачковский // Избранные сочинения / И. Ю. Крачковский. – М.; Л.: Наука, 1956. – Т. 2. – С. 388–391.
9. *Мусульманкулов Р. М.* Персидско-таджикская классическая поэтика (VII – XV вв.) / Р. М. Мусульманкулов. – М.: Наука, 1989. – 240 с.
10. *Рейснер М. Л.* Эволюция классической газели на фарси (X – XIV вв.) / М. Л. Рейснер. – М.: Наука, 1989. – 221 с.
11. *Фрай Р.* Наследие Ирана / Р.Фрай. – М.: Наука, 1972. – 468 с.
12. *Фильштинский И. М.* Арабская литература в средние века. Словесное искусство арабов в древности и раннем средневековье / И. М. Фильштинский. – М.: Наука, 1977. – 290 с.
13. *Фролов Д. В.* Классический арабский стих. История и теория аруда / Д. В. Фролов. – М.: Наука, 1991. – 359 с.
14. *Шидфар Б. Я.* Абу Нувас. Писатели и ученые Востока / Б. Я. Шидфар. – М.: Наука, 1978. – 232 с.
15. *Эберман В. А.* Персы среди арабских поэтов эпохи Омейядов / В. А. Эберман // ЗКВ. – 1927. – Т. 2, вып. 1. – С. 127–134.

МАРИЯ ВЕЛИЧКО

АРАБСКО-ПЕРСИДСКИЙ СРЕДНЕВЕКОВЫЙ ЛИТЕРАТУРНЫЙ СИНТЕЗ И ЕГО ВЛИЯНИЕ НА СТАНОВЛЕНИЕ ЛИТЕРАТУР БЛИЖНЕГО И СРЕДНЕГО ВОСТОКА

Исследовано влияние арабской поэзии на становление и развитие персидской средневековой литературной традиции, акцентируется внимание на модификации элементов содержания и формы в процессе литературного синтеза.

Ключевые слова: *средневековье, литературный синтез, билингвизм, литературные связи, иранистика.*

MARIA VELYCHKO

ARABO-PERSIAN MEDIEVAL LITERARY SYNTHESIS AND ITS INFLUENCE ON BECOMING OF LITERATURES OF NEAR AND MIDDLE EAST

In the article the influence of the Arabic poetry to formation and development of the Persian medieval literary tradition has been investigated. Attention on modification of content's and form's elements is accented in the process of literary synthesis.

Key words: *the Middle Ages, literary synthesis, bilingualism, literary relationships, Iranian Studies.*

Одержано 24.01.2012 р.